MIGDALE AMARE

George Topârceanu

Versiune electronică de Scriptorium.ro
http://www.scriptorium.ro

Prefață

Prin ce ținuturi rătăceşti
Pribeagă?
În care grotă din poveşti
Ai hibernat — o vară-ntreagă?

O, Muza mea cu nasul mic
Şi coapse fine,
Abia sculptate din nimic,
De ce te-ai dus de lângă mine?...

ți-am prins în părul inelat
Vreo floare artificială?
Te-am ofensat
Cu vreo metaforă banală?

Ori mi-ai bătut vreodată-n geam
Şi, spionând perdeaua trasă,
Te-ai supărat că nu eram
Acasă?...

Vrei poate macii din livezi
Pe toți cu mâna ta să-i scuturi?
Sau te distrezi
Cu pălăria după fluturi?

N-ai adormit cumva pe-afară
Şi te-ai trezit sub un umbrar,
Îndrăgostită de-un măgar
Ca-n *Visul unei nopți de vară?*

Cu Demonul lui Lermontof

Te-i fi-ntâlnit şi ţi-a fost frică?...
Nu ţi-a intrat cumva-n pantof
O pietricică?

(De-aceea-mi iese şchiop şi mic
Un vers, în fiecare stanţă...
Vezi, tot m-ai inspirat un pic
De la distanţă!)

Ori m-ai zărit vreodată stând
Cu Muza altuia? Se poate.
Le-am spus cuvinte dulci, pe rând,
La toate...

Dar n-am făcut-o pe furiş
Cum fac confraţii mei cu tine,
Ci pe afiş
Mi-am spus păcatul la oricine,

Şi confidenţele, tu ştii,
Le-am dat pe faţă, *tale-quale*,
Într-un volum de Parodii
Originale...

Oricum, de-o fi ca-n viitor
Să placă stihurile mele,
Las mărturie tuturor
Că n-ai colaborat la ele.

Că singur m-ai lăsat să scriu
O carte-ntreagă fără tine...
Şi dacă totuşi mai târziu
Te vei întoarce lângă mine,

Nici nu te-alung, nici nu te-mpac,
Ci-n fundul călimării crunte
Muind un deget, am să-ți fac
Un benghi în frunte!

Călimara

Mi-ai dăruit, frumoasă doamnă, o călimară de argint
Cu două guri întunecate, ca două porți de labirint,
Prin care gândurile mele s-or afunda neştiutoare
Şi-adesea n-or găsi ieşire din bezna umedă, la soare.
Cu două guri ca de fântână, din care ultimul meu vis,
Scafandru mic, privind cu spaimă spre fundul negrului abis,
Va încerca, zadarnic poate, s-adune înşirată-n salbe
Recolta de mărgăritare a viitoarelor nopți albe.
În călimara asta nouă roiesc ca fluturii imagini
Ce vor cădea cândva, inerte, pe câmpul alb al unei pagini,
Închipuiri neplăsmuite şi gânduri negândite încă
Pe care stropul de cerneală le-nchide-n noaptea lui adâncă,
Cuvinte şterse peste-o clipă, fantome de idei defuncte,
O ploaie miniaturală de-accente, virgule şi puncte —
Şi-acele negre arabescuri pe care-o vagă fantezie
Sau numai mâna mea distrată le zugrăveşte pe hârtie.
În ea, tăcute şi smerite stau viitoarele regrete,
Alături de bilanțul zilei şi de adresa unei fete;
Scrisoarea de condoleanțe pe care, poate, o voi scrie
Unui amic în doliu după vreo rudă care-i încă vie;
O epigramă inedită; figura unui tip ridicol,
Pe care nu-l cunoaştem încă; un titlu mare de articol,

Asupra unei chestii care va fi de actualitate,
Cu siguranţă, peste-o lună sau peste-un an şi jumătate, —
Şi toate cifrele arabe stau, de la 1 pân' la 9,
Amestecate şi stupide, în călimara asta nouă...
În cupa ei de întuneric dorm viitorul şi prezentul,
Cuvintele prin care, poate, îmi voi începe testamentul;
O poliță abia schițată, un madrigal, o amintire
A unei clipe viitoare, — sau o poemă de iubire
Pe care voi citi-o, poate, atras de noaptea lor bizară
În ochii tăi cei mari şi negri ca două guri de călimară....

Cioara

Câmpul alb, ca un cearşaf,
Până-n zări se desfăşoară...
Sus pe-un stâlp de telegraf,
S-a oprit din zbor o cioară,

Nemişcată-n vârf de par
Ca o acvilă pe-un soclu,
Oacheşă ca un hornar
Şi macabră ca un cioclu;

Neagră ca un as de pică,
Sub nemărginitul cer;
Singuratică şi mică
Cât o boabă de piper;

Gârbovă ca o feştilă
Într-un cap de lumânare;
Ca o mutră imobilă
De harap cu nasul mare,

Dar sinistră şi pârlită
De la coadă până-n plisc,
Ca o pajură trăsnită
Într-un vârf de obelisc;

Încrustată-n atmosferă
Ca un ou de ciocolată;
Amărâtă şi stingheră
Ca o prună afumată;

Cu alura interlopă
Ca un muzicant în frac,
Cuvioasă ca un popă
Şi smolită ca un drac;

Demnă, ca un om celebru;
Mistică şi fără chef
Ca un basorelief
De pe-un monument funebru;

Încomodă-n soare, ca
Un gunoi în ochi; nefastă
Ca un chibiț ce-ți stă-n coastă
La un joc de bacara;

Suspendată ca o notă
Pe un portativ gigant;
Slută, ca o hotentotă
Părăsită de amant;

Mică-n mijlocul naturii
Ca un fir de praf de puşcă;
Neagră cum e cerul gurii

La un câine care muşcă;

Cruntă ca o vânătaie
Cauzată-n match de box;
Ca un bulgăre de cox
Care-a stat o noapte-n ploaie;

Resemnată, ca-n vitrină
O reclamă pentru vulg,
Şi uşoară ca un fulg
De funingine-n lumină;

Tristă ca un crep de doliu
În văzduhul diafan, —
Ca un punct aerian
Pe-al zăpezii alb orgoliu;

Stranie ca un ponos
Al priveliştii de cretă;
Solitară şi cochetă
Ca un cuc de abanos;

Neagră, ca o muscă-n lapte,
Şi fantastică-n contur,
Ca un miez adânc de noapte,
Cu lumină împrejur;

Fină ca o acadea
De ţiţei topit la soare;
Prinsă-n falduri de ninsoare
Ca un fiong de catifea;

Ireală, ca un duh
Cu penajul ei feeric, —

Ca o cupă de-ntuneric
Răsturnată în văzduh;

Gravă ca o rugăciune
Şi posomorâtă ca o
Figurină de cărbune
Cu nuanțe de cacao;

Tragică, ca o emblemă
A obştescului sfârşit;
Sumbră ca o anatemă
Arucată-n infinit;

Mută-n liniştea câmpiei
Ca un bloc de piatră arsă,
Ca un ghem de beznă toarsă
Din fuiorul veşniciei, —

Atârnând de bolta goală
Ca un uger de catran
Unde pruncii lui Satan
Vin, plângând, să sugă smoală;

Piază-rea, ca un blestem
Azvârlit aşa-ntr-o doară
Creatorului suprem, —
Şi banală... ca o cioară!

Fum

Vis albastru al Naturii!
Cum se-nalță-ncet din sfera
Pământeştilor combustii, spre azur,

Spre Infinit,
Cu podoabe ireale decorează atmosfera
Anunțând Nemărginirii opera unui chibrit.

Colonade fără număr leagă cerul cu pământul
Şi-n ogeagurile albe stau înfipte...
Dar acum
Peste case, ca o mare de lumină, trece vântul
Spulberând arhitectura colonadelor de fum.

Din cădelniți şi din pipe prin văzduh se întretaie
Fum albastru de tămâie
Cu fum galben de tutun,
Ori pluteşte-n trâmbe albe peste câmpuri de bătaie
Fumul sângelui şi-al morții,
Fumul gurilor de tun...

Alteori, din mari dezastre izvorăşte ca un fluviu,
Dar cu aceeaşi nepăsare îl primeşte cerul trist:
Din incendiile Romei,
Din Stambul
Sau din Vezuviu,
Din altarele lui Buda sau din templele lui Crist.

Orientul îşi înalță fumul greu de mirodenii:
Visul pagodelor albe şi-al fachirilor gângavi.
Miazănoapte, ceața deasă care-nchipuie vedenii,
Iar Apusul, fum de fabrici,
Jertfa turmelor de sclavi.

Sus, în spații reci, adună cataracte de zăpadă.
Lungi corăbii, la hotarul infinitului, străbat
Altitudini glaciale care-amestecă grămadă

Cu buhai de pe Negoiul aburii din Eufrat.

Sunt acolo scări înalte, străvezii ca floarea spumii.
Dar cu ochii către ele, în zadar aştepți mereu
Să se clatine azurul din catapiteazma lumii
Şi pe treptele de marmur să coboare Dumnezeu...

Fum! Învăluie pământul ca să-l apere de soare.
Fum! Cu-ncetul ne cuprinde şi ne strânge ca un zid
Şi ne-năbuşe de veacuri în rotundă închisoare
Cu ferestre de lumină care nu se mai deschid.

Aeroplanul

Spre apusul de jăratic
Cu livezi scăldate-n aur,
Trece-un nour singuratic
Alb şi mare cât un taur.

Iar în urma lui s-abate,
Gata-gata să-l ajungă,
Un țânțar cu coadă lungă
Şi cu aripi nemişcate.

Creşte-n asfințit pojarul.
Dealurile stau s-adoarmă.
Norul tace, dar țânțarul
Umple liniştea de larmă...

Sonet estival

Din cerul mat, încovoiat pe zare
Ca un imens cuptor de porțelan,

Un soare imobil şi diafan
Trimite raze perpendiculare.

Oraşul "adâncit ca-ntr-o visare",
Cu tot aspectul lui cotidian,
E bântuit în fiecare an
De felurite boli imaginare.

Prin atmosfera plină de insecte,
Vin de departe adieri suspecte:
Se furişază molima perfidă...

Trag storul la fereastră şi, de frică,
Simt inima cum mi se face mică
Cât un microb de febră tifoidă.

Albumul

O, blestemată curiozitate!
Deunăzi, cu gânduri indiscrete,
Am profanat odaia unei fete, —
Acest muzeu de lucruri parfumate.

Albumul ei cu scoarțe violete
E plin de cărți poştale ilustrate:
Vederi din țară şi străinătate,
Oraşe, fluvii, parcuri şi portrete.

Pe una scrie: ,,Dragă verişoară,
Ai auzit că P.P.K. se-nsoară
Şi vrea să ia o fată din Buzău?..."

Pe alta scrie numai: ,,Cugetare.
Amorul e un lucru foarte mare."

Şi iscăleşte: Guţă Popândău.

Sonete pluvioase

De-o săptămână ţine-ntruna ploaia, —
Şi-mi pică-n pat, de sus, din bagdadie...
O noapte încă de-ar mai fi să ţie
Nu m-aş mira să-mi cază-n cap odaia!

Avea simptome vagi de nebunie
Peninsula Balcanică... şi d-aia,
De când s-aprinse-n Orient văpaia,
Pământul face hidroterapie!

Sau poate că divinul Mizantrop
A hotărât al doilea potop?...
Oricum ar fi, eu nu mă tem de moarte.

Dar când o-ncepe altă veşnicie,
Fac cerere să mă permute-n Marte,
C-aici avem prea multă igrasie!

*

Sunt izolat ca Robinson Crusoe,
Nu vine nime-n uşa mea să bată,
Şi dacă stau cu uşa încuiată
E că nici eu de nime n-am nevoie.

Mai fericit ca legendarul Noe,
Din toată omenirea inundată,
În arca mea nu am decât o fată...
Deasupra lumii noi plutim în voie...

Degeaba vă-ndesați ca la pomană,
Reprezentanți ai faunei terestre, —
Nu iau cu mine nici o lighioană!

Căci e destul o singură pereche:
Un trubadur şi-o fată fără zestre,
Ca să refacă toată lumea veche!

La vânătoare

I. Decorul

Sus, pe dealuri, Toamna pune
Mirişti galbene-n lumină,
Arături ca de cărbune
Şi mohoare de rugină.

Rânduri-rânduri, spre câmpie
Se perindă nori de plumb
Peste larga simetrie
De coline cu porumb.

Iar când soarele străbate,
Luminând peisajul vast
De dreptunghiuri colorate
Într-un limpede contrast,

Saltă-n valuri jucăuşe
Şi foşneşte lung sub soare,
Cu mătasă la pănuşe,
Mămăliga viitoare...

II. Un iepure

Scurt, mohorul a foşnit...
Şi spre neagra arătură
Într-o clipă s-a ivit
Un măgar-miniatură!

Din căpiță sare pleavă,
Sar gunoaie dintr-un snop.
Puşca scoate fum pe țeavă
Şi porneşte ca un dop...

A căzut... ba nu! Din goană,
Mic, elastic şi urgent,
Lâng-o tufă de simziană
A făcut un compliment.

Spre porumb acum s-abate...
Un scaiete zăpăcit
Îl întreabă: — Ce e, frate?
— Sunt teribil de grăbit!...

Alungat ca de furtună,
Cu picioare de lăcustă,
Se destinde şi s-adună
Peste-o mirişte îngustă.
Ca o minge se prăvale,
Se coboară şi se suie
Prin hârtoapele din vale:
Uite-l — nu e, uite-l — nu e!...

Liniştea coboară iarăşi
Peste țarinile moarte...
— L-ai scăpat! zice-un tovarăş.
— Mi-a sărit cam de departe...

III. Masa

Din văzduh abia s-aude
țipăt jalnic de prigorii...
Cu ciubote mari şi ude
Stau la masă vânătorii.

Toți cu puşca lângă geantă,
Guralivi şi orăşeni,
Pun o pată discordantă
Pe căpița de strujeni.

Şi e frig, şi toți îngheață...
Şi din când în când nu strică,
Începând de dimineață,
Câte-un strop de săcărică...

— Într-o toamnă, zice unul,
La un capăt de răzor
M-am oprit să scot tutunul...
Când, de jos, de la picior,

Fără veste văd că-mi sare
Un şoldan cât un vițel,
Şi stârneşte-n goana mare
Alți vreo şapte după el!

Trag cu ploaie în grămadă,
Fără să țintesc deloc...
Cine s-aştepta să-mi cadă
Patru iepuri dintr-un foc?...

— Astea sunt invenții pure...

Mie mi s-a întâmplat,
La o goană-ntr-o pădure,
Un mister adevărat.

Nici nu m-aşezasem bine,
Stam cu puşca subsuoară...
Când deodată lângă mine
Se opreşte-o căprioară.

Stă şi-ascultă, imobilă...
Eu atunci — mă ştiți cum sânt —
M-a cuprins un fel de milă:
Am oftat... şi-am tras în vânt.

Când văzu că ,,umplutura"
Trece fără s-o atingă,
Ea şi-a-ntins la puşcă gura
Şi-a-nceput... aşa s-o lingă...

— I-auzi colo, ce curaj, mă!
Asta şi-a-ntrecut perechea!
... Buruienile din preajmă
Trag şi ele cu urechea.

Un măceş de două şchioape
Zice-n taină unui spin:
— Dumneata eşti mai aproape,
Ia-l de mânecă puțin!

IV. la întoarcere

Vântul curge spre câmpie
Transparent şi uniform.
Toate ierburile-nvie,

Toate ţarinile dorm.

Ici şi colo se ridică
Câte-un nour alb de praf...
Străjuind şoseaua mică
Stâlpii rari de telegraf

(Tot mai singuri, ceafă-n ceafă,
Suluri vinete de fum
Lungi ca gâturi de girafă),
Înşiraţi pe lângă drum,

Spre oraşul plin de turle
Stau privind c-un aer tâmp...
Şi deodată-ncep să urle
Că-i apucă noaptea-n câmp.

Octombrie

Octombrie-a lăsat pe dealuri
Covoare galbene şi roşii.
Trec nouri de argint în valuri
Şi cântă-a dragoste cocoşii.
Mă uit mereu la barometru
Şi mă-nfior când scade-un pic,
Căci soarele e tot mai mic
                    În diametru.

Dar pe sub cerul cald ca-n mai
Trec zile albe după zile,
Mai nestatornice şi mai
                    Subtile...

Întârziată fără vreme
Se plimbă Toamna prin grădini
Cu faldurii hlamidei plini
De crizanteme.

Şi cum abia pluteşte-n mers
Ca o marchiză,
De parcă-ntregul univers
Priveşte-n urmă-i cu surpriză, —

Un liliac nedumerit
De-alura ei de domnişoară
S-a-ngălbenit, s-a zăpăcit
Şi de emoție-a-nflorit
A doua oară...

Noiembrie

Plouă stupid...
Cerul îşi scutură
Ca dintr-o ciutură
Frigul lichid.

Cârduri de ciori —
Neagră pecingine,
Flori de funingine
Zboară sub nori...

Plouă perfid.
Şi-n doză minimă
Picură-n inimă
Neant acid.

Plouă de sus...
Toamna ironică
Îmi scrie-o cronică
Cât un *Larousse*.

(O Halimà, —
Pentru că nu cere
Nici introducere,
Nici "va urma"...)

Plouă placid:
A...e...i...o...u...ă...
Dacă continuă,
Mă sinucid!

Fantezie de toamnă

Acesta-i un cântec pe care de mult
    Am vrut să vi-l cânt dumneavostră.
Natura-l repetă cu aspru tumult.
Acesta-i un cântec pe care-l ascult
    Cu nasul lipit de fereastră.

Ca vechiul ceasornic cu muzică, port
    Cântare latentă în mine.
Se pune-n mişcare un tainic resort
Şi-mi cântă romanța trecutului mort
    În freamăte lungi de suspine.

Cu crengile ude şi fără veşmânt
    Salcâmii la poartă se-ndoaie.
Pe stradă se plimbă iernaticul vânt

Şi fluieră-n tactul aceluiaşi cânt
          Şi plânge cu lacrimi de ploaie.

În casă tac toate. Un singur covor
          Atacă, pe nas, uvertura.
Şi cărţile toate-l urmează în cor,
Începe să cânte întregul decor, —
          Ceasornicul bate măsura.

Şi-acuma-i un cântec adânc, ne-ntrerupt:
          Dulapul cu-o aripă frântă,
Şi patul, şi soba, şi scaunul rupt,
Şi vechile cadre cu flori dedesubt
          Se uită la mine şi cântă.

Ca undele mării izbite de dig
          Pereţii-mprejur fredonează...
Şi numai o muscă surprinsă de frig
Pe masă, alături de-un rest de covrig,
          Cu labele-n sus, hibernează.

Primăvară

După-atâta frig şi ceaţă
          Iar s-arată soarele.
De-acum nu ne mai îngheaţă
          Nasul şi picioarele!

Cu narcişi, cu crini, cu lotuşi,
          Timpul cald s-apropie.
Primăvara asta totuşi
          Nu-i decât o copie.

Sub cerdac, pe lăuruscă,
    Cum trecură Babele,
A ieşit un pui de muscă
    Să-şi usuce labele.

Păsările migratoare
    Se re-ntorc din tropice.
Gâzele depun la soare
    Ouă microscopice.

Toată lumea din ogradă
    Cântă fără pauză.
Doi cocoşi se iau la sfadă
    Nu ştiu din ce cauză.

Un curcan stă sus, pe-o bârnă,
    Nu vrea să se bucure.
Moțul roşu îi atârnă
    Moale ca un ciucure.

Doar Grivei, bătrânul, n-are
    Cu ce roade oasele.
Că de când cu postul mare,
    Toate-i merg de-a-ndoasele.

Pentru câte-a tras, sărmanul,
    Cui să ceară daune?...
Drept sub nasul lui, motanul
    A venit să miaune.

Dar acum l-a prins potaia
    Şi-a-nceput să-l scuture...
Peste toată hărmălaia
    Trece-n zbor un fluture.

Pe trotuar, alături saltă
          Două fete vesele...
Zău că-mi vine să-mi las baltă
          Toate interesele!

La Paşti

Astăzi în sufragerie
Dormitau pe-o farfurie,
Necăjite şi mânjite,
Zece ouă înroşite.
Un ou alb, abia ouat,
Cu mirare le-a-ntrebat:
— Ce vă este, frățioare,
                Ce vă doare?
Nu vă ninge, nu vă plouă,
Stați gătite-n haină nouă,
Parcă, Dumnezeu mă ierte,
N-ați fi ouă...
                — Suntem fierte!
Zise-un ou rotund şi *fraise*
Lângă pasca cu orez.
Şi schimbându-şi brusc alura,
Toate-au început cu gura:
— Pân'la urmă tot nu scap!
— Ne găteşte de paradă.
— Ne ciocneşte cap în cap
Şi ne zvârle coaja-n stradă...
— Ce ruşine!
                — Ce dezastru!

— Preferam să fiu omlet!
— Eu, de m-ar fi dat la cloşcă,
Aş fi scos un pui albastru...
— Şi eu, unul violet...
— Eu, mai bine-ar fi să tac:
Aşa galben sunt, că-mi vine
Să-mi închipui că pe mine
M-a ouat un cozonac!...

Un duel

Eroii mei sunt doi cocoşi
De rasă, pintenați, frumoşi
          Ca ofițerii la paradă.
Doi cavaleri aristocrați.
Dintr-o privire ofensați
Încep duelul fără spadă.
Au martori puii speriați.
Teren — o parte din ogradă,
          Dar n-au motiv de sfadă,
          Căci nu se ştie-a cui e vina —
          Misteru-nvăluie pricina, —
          Deci: căutați găina...

Din amândouă părțile
Se-ncep ostilitățile.
Ei stau o clipă față-n față
Cu ciocurile la pământ,
Apoi deodată-şi iau avânt
Şi lupta-ncepe săltăreață:
Sar deodată,

Dau cu ciocul.
Cad alături,
Schimbă locul.
Bat din aripi,
Dau din gheare.
Unul cade,
          Altul sare...
          Iar s-atacă,
          Iar se pişcă...
Dar deodată nu mai mişcă...
Faţă-n faţă, multă vreme,
Stau aşa, ca două gheme
          Neclintite
          Şi zburlite,
Până când, pe nesimţite,
Unul părăseşte sfada,
Întorcându-se cu coada...

*

Atunci ieşi de sub şopron
Un folozof-clapon,
          Urât
Ş-atâta de bătrân încât
A dat în mintea puilor...
El s-a oprit în faţa lor
          Cotcodăcind sonor:
— Eu dezaprob acest conflict.
E o ruşine, un delict
Nedemn de vremi civilizate.
Dar aşteptăm un viitor
Când, mândri de chemarea lor,

Cocoşii nu se vor mai bate...
Voi vă certaţi pentr-o găină,
Dar nu vedeți? E curtea plină!
Ba treceți gardul la vecini,
Că şi p-acolo sunt găini...
De ce vă puneți gheara-n gât?
Să lase unul cât de cât,
Să dea şi celălalt ceva, —
Eu, cât de cât, socot c-o da!

Balada corbilor

Posomorâți, cu gheara lungă,
Cu pliscuri negre de oțel,
Ne-am înfruptat cât să ne-ajungă
Din prânzul marelui Măcel.
Cu patrioții la paradă,
Amestecați printre eroi,
De-a valma coborâm în stradă, —
Dar nu ne ducem la război!

Când geme-n vaier lung câmpia,
Când stau întorşi spre bolta cruntă
Cei logodiți cu veşnicia
Sub ploaia rece şi măruntă;
Când moartea seceră flămândă
Făcând mormane de eroi, —
În dosul frontului, la pândă,
Noi nu ne ducem la război!

Târziu, cu penele mânjite
De sânge negru — şi sătui,

În cuiburi calde şi ferite
Ne-mperechem şi scoatem pui
Ce s-or hrăni ca şi părinții
Din hoituri slabe de eroi, —
Căci, soli voioşi ai suferinții,
Noi nu ne ducem la război!
Alteță, zvonul creşte iarăşi,
Adună-ți ceata de eroi...
Cu moartea suntem buni tovarăşi,
Dar nu ne ducem la război!

Singur

Cu cea din urmă rază ce tremură-n amurg,
Se-ntunecă palatul bătrânului Habsburg.
E noapte. Vântul toamnei aduce de departe
Un freamăt de suspine prin sălile deşarte,
Căci a pornit monarhul încovoiat şi chel
Oştiri din şapte neamuri să moară pentru el!

Făclia luminează fantastice vitraiuri
Şi-n umbra colorată ca umbra din seraiuri,
În liniştea capelei pe-o treaptă-ngenuncheat,
Cu fruntea-n mâini se roagă bătrânul împărat:
— Stăpâne, codrii urlă şi râurile gem,
Din fiece colibă se-nalță un blestem
Şi-n inima mea scrumă părerile de rău!
Stăpâne, slobozeşte de-acum pe robul tău...

Dar vântul geme-n noapte:
"E prea târziu, bătrâne!
Pe țărmurile noastre de-a pururi va rămâne!

Pe țarinile noastre de-a pururi va rămâne
Sinistră, ca o pânză de doliu, umbra ta.
O, dacă El te iartă, noi nu te vom ierta!..."

Tresare împăratul. Mişcând încet din buze,
Încearcă să-şi adune gândirile confuze...
Dar două diamante strălucitoare curg
Încet-încet pe nasul bătrânului Habsburg,
Şi-n liniştea solemnă, cum pică pe parchet,
Par două lacrimi grele şi mari — de spermanțet.

În jurul unui divorț

Mişu St. Popescu vrea să divorțeze.
Lung prilej de vorbe şi de ipoteze!
Unii spun că Mişu singur e de vină,
Că la ei în casă n-a fost zi senină.
Că nu poate nimeni să-i mai intre-n voie
Şi-a avut norocul de-a găsit pe Zoe,
Care-i rabdă toate de când l-a luat.
Că desigur alta nu l-ar fi răbdat
Nici măcar o lună, însă biata fată
Este bunătatea personificată!
Că-nainte Zoe până nu-l luase
A respins partide mult mai serioase:
Jorj Athanasiu, cînd era flăcău...
Goldman de la Credit... Guță Popândău,
Angrosist de vinuri, — o partidă rară
Şi cu care Mişu nici nu se compară —
Toți cu situații şi destul de "bine",
Refuzați de dânsa, ca să ia... pe cine!

Că săraca Zoe când l-a cunoscut
Era fără slujbă şi dator vândut.
Că de-atunci încoace ea zadarnic speră,
Că el n-are-n casă nici o manieră,
Nu respectă seara orele de masă,
Rareori cu leafa nimereşte-acasă,
Frecventează cele mai de jos localuri
Şi se ține noaptea numai de scandaluri...
Dar mai e un lucru mai fenomenal:
Mişu St. Popescu este imoral!
Parcă ea nu ştie că, de-acum un an,
Dumnealui se ține cu madam Vârlan?
O caricatură... un chibrit... o aia
Cu piciorul mare şi c-un păr cât claia,
O mahalagioaică... Afectată... rea, —
De se miră lumea: ce-a găsit la ea?

Alții spun că totuşi nu-i de vină el,
Că din contra, Mişu e un soț model,
Însă ea, Popeasca, este o ingrată.
C-ar fi stat şi-acuma tot nemăritată,
Dacă din păcate nu s-ar fi găsit
Un neghiob ca Mişu, un îmbrobodit...
C-a luat-o tocmai de pe la Vaslui
Unde se dusese la un văr de-al lui
Care-avea la dânşii casă cu chirie.
Că vorbeau adesea la bucătărie,
Mai cu seamă ziua când trecea la masă.
Că duduca Zoe scutura prin casă
Şi — nu zice nimeni că era bigotă —
Însă franțuzeşte nu ştia o iotă!

Că găsind odată nişte cărți franceze,
A rugat pe Mişu "s-o inițieze"...
(Promitea fetița!) Tot aşa mereu,
Azi o sărutare, mâine... mai ştiu eu?
Ba cu franțuzeasca, ba cu scuturatul,
Până când la urmă a-ncurcat băiatul!...
Toate astea însă la un loc denotă
C-a luat-o goală, fără nici o dotă.
Trei perechi de case? Ştie Dumnezeu...
Trei perechi de mofturi! — N-o spun numai eu.
Întrebați pe Lambru, pe madam Palade
(O persoană-n vârstă, foarte cumsecade)
Şi pe toată lumea care-o cunoştea,
C-a luat-o numai cu ce-a fost pe ea...
El putea desigur *altfel* să se-nsoare, —
Dar în loc să-i fie recunoscătoare,
Să-l respecte-n casă şi să-l menajeze,
Dumneaei, din contra, ține să dicteze!
Mişu nu e liber nici măcar un pas,
Toată lumea vede că l-a dus de nas.
Dar în schimb, fireşte, ea, de la-nceput
Fără nici o jenă a făcut ce-a vrut,
Seara, când o cauți, pleacă la cucoane.
Ziua se ocupă numai cu romane,
Iar bucătăreasa (c-au schimbat femeia)
Are tot pe mână, până când şi cheia
De la magazie şi de la dulap, —
Care va să zică şi-a făcut de cap.

Alții spun că Zoe, la madam Lipan,
A-ntâlnit pe unu, Iorgu Damian, —

Flutur de saloane, mare puşlama.
Că-ntre ei desigur exista ceva,
Fi'ndcă ea-ntr-o clipă de sinceritate
A scăpat o vorbă la madam Stamate:
"Ah, *ma chere*, ce nobil şi distins băiet!..."
Iar madam Stamate n-a ținut secret,
Şi-i destul să afle câteva persoane...
Tot atunci, se vede, una din cocoane
I-a făcut pesemne lui o anonimă
Unde iscălise doar atât: ,,Cu stimă..."
Şi-i scria acolo — spun din auzite —
Că ,,madam Popescu prea se compromite..."
Dar el n-a citit-o, nefiind francată.
Şi-a trecut şi asta.
                                        În sfârşit, odată
Trebuind să plece Mişu la Vaslui
Pentru nişte case, — un amic de-al lui,
Unul de la Bancă, l-a pornit cu sila
Să ia trenul numai până la Chitila
Şi să stea acolo tocmai timpul strict,
Ca să-i poată prinde în flagrant delict...
Că venind Popescu şi văzând lumină,
A intrat în curte tocmai prin grădină
Şi bătând la uşa care dă-n salon,
Cineva din casă i-a strigat: "Pardon!"

Zoe sta de vorbă, nici nu s-aştepta
(Că era devreme... zece şi ceva)
Şi crezând că-i mâța sau vrun alt ecou,
Când văzu că-i Mişu, a rămas tablou,
El păru deodată foarte încântat.

— Mă iertați — le zise — că v-am deranjat!...
Puse-apoi paltonul peste geamantan
Şi venind cu-ncetul către Damian
Care sta să plece, zise: — Bună seara.
(Damian atuncea s-a făcut ca ceara.)
Nu mai stați de vorbă? Poate că ți-e somn...
Te grăbeşti prea tare, mult stimate domn!
Şi zicând acestea cu o voce calmă,
Vru să-l ia de guler şi să-i dea o palmă.
— Domnule Popescu... nene! stai un pic...
Pe parola noastră că n-a fost nimic!...
Damian, săracul, nu ştia ce zice, —
Dar găsind la urmă un moment propice,
Când văzu că treaba tot mai rău se-ncurcă,
A fugit...
Iar soții se certară furcă.
Ea-l lua cu bine, nu-l scotea din "dragă",
Socotind că astfel va putea s-o dreagă,
Dar la urma urmei, ca să-l deie gata,
A-nceput să facă, ea, pe supărata.
Că odinioară l-a iubit un pic,
Dar nu-l cunoscuse chiar aşa mojic...
Şi-ntorcând o clipă capul îndărăt,
I-a strigat din uşă: — Te-ai prostit di tăt!...

*

Toate astea însă n-au nici un temei,
Că nu ştie nimeni ce-a fost între ei.
Vineri toată lumea a putut să-i vadă
Amândoi alături, braț la braț, pe stradă...
Ei, şi ştiți, aseară, după ce-a stat ploaia,

Ce-a aflat Tănţica de la Procopoaia
Când s-a dus să-i ceară un model de şorţ?...
Că madam Popescu nu mai dă divorţ.

Dedicație

Lira spânzurată-n cui
Cam de mult am părăsit-o,
De urâtul tău, iubito,
Şi de dragul nimănui.

Degetele-mi amorţite
De-abia lunecă pe strune.
Toate coardele sunt bune,
Doar a' inimii-s plesnite.

Pentru tine, adorato,
Vreau să-mi cânt de azi încolo
Bucuriile-n tremolo
Şi tristețea-n pizzicato.

Şi de s-o-ntâmpla ca tonul
Ori măsura să nu-ți placă,
Vom întoarce patefonul
Şi vom pune altă placă.

Gelozie

Dacă nu ne-am fi-ntâlnit
(Absolut din întâmplare),
Tu pe altul oarecare
Tot aşa l-ai fi iubit.

Dacă nu-ţi ieşeam în drum,
Ai fi dat cu bucurie
Altuia străin, nu mie,
Mângâierile de-acum.

Ai avea şi vreun copil
Care, poate (idiotul!),
Ar fi sămănat în totul
Cu-acel tată imbecil.

Dar aşa... ce lucru mare
Că-ntr-o zi ne-am întâlnit
Şi că-s foarte fericit, —
Absolut din întâmplare!

Populară

Ah, războiul blestemat
Câte văduve-a lăsat
În durere — şi câţi prunci
Au rămas orfani de-atunci!

Dar când stai să te gândeşti,
Toate cele pământeşti
Sunt ca umbra norilor,
Ca mireasma florilor.

Nu-i mirare că, de-atunci,
Au crescut sărmanii prunci
Şi văd încă soarele
Toate văduvioarele...

Doar pe morţii din război

Putreziți în vânt şi-n ploi
N-are cine-i întreba
Dacă-s fericiți ori ba.

Toamna în parc

Cad grăbite pe aleea
Parcului cu flori albastre
Frunze moarte, vorba ceea,
Ca iluziile noastre.

Prin lumina estompată
De mătasa unui nor,
Visătoare trece-o fată
C-un plutonier-major.

Rumen de timiditate
El se uită-n jos posac.
Ea striveşte foi uscate
Sub pantofii mici de lac.

Şi-ntr-o fină discordanță
Cu priveliştea sonoră,
Merg aşa, cam la distanță,
El major şi ea minoră...

Balada unei stele mici

Ții minte tu, iubita mea,
O noapte de argint în care
Mi-ai arătat pe cer o stea
Din Carul mare?

Cu fața-n sus spre Dumnezeu,
Lăsându-ți capul să se culce
                    Pe brațul meu,
Te legănam, povară dulce.

Deasupra noastră, un castan
Cu frunze pudic răsfirate
Pentru-a servi de paravan
Iubirilor nevinovate,

Tinzând o ramură-n zadar
Ca să ne apere de stele,
Fusese martor ocular
                    La toate cele.

Şi nu mi-ai spus atunci nimic,
Dar când mi-am coborât privirea,
                    Un deget mic
Mi-a arătat Nemărginirea.

Un strop de-argint a lunecat,
Şi, cu paloarea-i siderală,
Pe cerul negru a-nsemnat
Un fir subțire de beteală...

Ții minte ce fior străin
Trecu atunci, din constelații,
Prin bluza ta de *crepe-de-Chine*
                    Cu aplicații?

Ce veşti din cerul depărtat
A nins pe fruntea ta zenitul?
Ce gânduri tainice-ai schimbat

Cu Infinitul?...

Sclipind departe, prin frunziş,
O stea smerită şi albastră
Sta singuratică, pieziş
Deasupra noastră.

Şi ca un spin,
Cu raza-i rece şi subţire,
Mi-a strecurat un gând străin
În visul meu de fericire.

Zicea: — Sub cerul vast şi mut
V-a aruncat aceeaşi soartă
Pe-un strop de lut
Ce-n învârtirea lui vă poartă.

Sărman atom sentimental!
Nu ştii tu oare
Că viaţa voastră-i colosal
De trecătoare?

Zicea: — Mă mir că te-ai gândit
Să-mi cânţi o odă.
De când poeţii s-au prostit,
Amorul nu mai e la modă.

Oricum, voi sunteţi prea mărunţi
Şi eu, prea mare...
N-ar fi mai bine să renunţi
Şi să vă duceţi la culcare?

Că nu există pe pământ
Mai venerabilă manie

Decât — sub stele jurământ
Pe veşnicie.

Şi nu există-n univers
Mai mare crimă
Decât — la coada unui vers —
Să pui o rimă...

În Iaşi

Două, post-meridiane...
Sună lung şi monoton
Ornicul cu trei cadrane
De la Sfântul Spiridon.

Toamna prin văzduh adie
Ca un zbor de libelulă.
În lumina străvezie
Merge-agale o patrulă.

Pe trotuarul plin de soare
Saltă-n mers grăbit perechi
De studente zâmbitoare
Cu frizete la urechi,

Şi spre Universitate
Trec, ducând pe serviete
Clarităţi întunecate
Şi sclipiri de baionete.

Expunere de motive

Pentru ce n-am concurat niciodată

la premiile Academiei.

Întâi, fiindcă mi-a fost lene...
Al doilea, nu-s modernist
Sentimental ca Demostene
Şi nici ca Blaga — futurist...

Al treilea, mi-e imposibil:
Eu dezaprob şi versul şchiop
Şi orice premiu divizibil...
Al patrulea — sunt mizantrop.

Al cincilea, din fudulie...
Al şaselea, fiindcă n-am
Încredere-n Academie
Şi nici la cine s-o reclam...
Al şaptelea, — mi-a fost ruşine...
Al optulea, n-aveam nici eu
Părere bună despre mine...
Al nouălea, îmi vine greu

Să mă prezint cu opu-n mână
Pe la iluştrii mei confraţi
Din Academia Română,
Să zic: "E bun — mi-l premiaţi?..."

Al zecelea, nu pot admite
Să fiu învins la handicap —
Şi când m-ar scoate din sărite
Le-aş da, pardon, cu opu-n cap!

Al unsprezecelea, — valuta
Reduce-o parte din talent.
Când mia face azi cât suta,

Ori dai un spor echivalent,

Ori tragi oblonul la fereastră...
Şi-al doisprezecelea — nu pot,
Fiindcă printre dumneavoastră
E unul cârn şi idiot...

Cocostârcul albastru

Cu prilejul intrării
dlui Mihail Sadoveanu la Academie.

Răsună cobza şi vioara,
Fac gospodinele pomeni...
Ce chef la noi în Viişoara,
Ce praznic mare-n Rădăşeni!

Chiar Hanul-Boului învie!
Iar jos, la Crâşma lui moş Precu,
E-atâta zvon şi veselie
De parcă azi se lasă secu!

La vodă Tomşa vin răzeşii
Să afle astăzi crezământ.
Şoimaru bea cu megieşii
Izbind căciulile-n pământ

Pe când Duduia Margareta,
Rămasă singură-n ietac
Să-şi facă-n grabă toaleta,
S-a-mpuns la deget cu un ac...

Vuiesc pe Bistrița nahlapii

Şi cântă volbura la Toance.
Plutaşii dârzi, în sforul apei,
Înfig prăjina, ca o lance.

Spre-o lume care-a "fost odată"
Duc vestea undele-n răspăr...
Stă Zâna Lacului mirată,
C-un nufăr galben prins în păr...

Pe grindul unui lac sihastru,
Din depărtări şi din trecut
Un mândru Cocostârc albastru
Misterios a apărut...

El vine cu mişcări atente,
Înaintează fără glas,
Făcând uşoare complimente
Din cap, la fiecare pas.

Şi-n urmă zice către Zână,
Oprindu-se într-un picior:

—Când falnic m-am lăsat din zbor
Pe Academia Română,
Eram demult nemuritor...

Poetul

Frumos ca un erou de melodramă,
El se expune-n poze studiate:
Profil... trois-quarts... din faţă... de la spate.
Şi tuturor surâde ca o damă.

Ştiu până şi vardiştii cum îl cheamă,

A devenit o personalitate.
Cotidiana lui celebritate
Ca un balon se umflă din reclamă.

Şi scrie... scrie... şi nimic nu şterge,
Având mereu impresia că "merge"
Şi că-ntr-o zi va cuceri Parnasul.

Zadarnic, totdeauna, la intrare
Cu politețe i se taie nasul,
Că-i creşte iar, din ce în ce mai mare!

Scrisoare

Răspuns dlui Al. O. Teodoreanu

...Ba mata eşti tip ridicol!
Eu n-am scris nici un articol
Întru apărarea Muzii,
Despre cel care
Pare
Că-mi faci treizeci de aluzii...

Criticul pe care-aici
Îl ataci în versuri mici
Nu-i, desigur, măscărici,
Colibri sau licurici...
Însă nici
Bou sau vacă, precum zici.

E profesor (onorabil),
Autor (interminabil),
Om politic (execrabil),
Critic (foarte vulnerabil,

Dar pasabil),
Preşedinte (incurabil).

Când îşi laudă ciracii,
Îi compară cu toţi dracii.
Fără spirit diplomatic,
Cu-ale lui precepte
Drepte,
Are cioc, dar e simpatic.

*

Cel pe care-n adevăr
L-am luat cândva-n răspăr
E un tip mai fistichiu.
Când îl iei în pripă,
ţipă...
Lasă-mă să ţi-l descriu.

Are-o mutră anodină
De frizer cu mandolină,
O privire clandestină,
Nas de parafină
Fină,
Şi la gură vaselină.

Braţ rotund şi crupă plină,
Organism de gelatină,
Cu structură androgină, —
Iar la-nfăţişare
Pare
O statuie de slănină.

Şi mai are... Ce mai are?

Când se duce la culcare
E de genul feminin,
Dar când scrie proză
Roză,
Iscăleşte masculin.

În al Criticii domeniu
Orice Eu se crede geniu,
Dacă-i secondat de proşti...

Alte semnalmente?
Niente!
Trebuie să-l recunoşti.

*

Deci scriind el prin reviste
Cronici impresioniste
Cu dantele împrejur,
Într-o zi şi-a zis că
Riscă
Să rămâie prea obscur.

Cum avuse ţara pace,
El ieşi din carapace,
Şi cu pagini din război,
Dup-acel masacru
Sacru,
S-a vârât printre eroi.

Ştiu, pe astfel de specimeni
Astăzi nu-i condamnă nimeni,
Au ajuns la apogeu.
Ei, dar ăsta să mă-nfrunte?...

Pun'te
Un moment în locul meu!

Că mă ştie fiecare,
Sunt sfios ca fata mare
Şi blajin de obicei, —

Însă când mă apăr
Scapăr
Ca din cremene scântei!

În cuptor îmi vâr colacii
Când s-arată vârcolacii.
Spada-mi gata de atac,
Luminoasă ca o dâră,
Vâră
Spaima-n orice vârcolac!

*

Ce folos avui de-acolo?...
Cu săgeata lui Apollo
În zadar l-am săgetat,
Căci o epidermă
Fermă
Este greu de perforat...

Nimeni pace nu-ți dă dacă
Ai nevoie de dădacă.
Dragul meu, de-aceea zic
Că scriind sudalme
Calme
Nu poți câştiga nimic.

Ci, mai bine, — Muzei cale
Să-i deschizi cu muzicale
Rime, ca de obicei, —
Iar pe păr să-i scuturi
Fluturi
De imagini şi idei.

Ripostă

Unui gazetar care cerea să fiu spânzurat

Vrei să mă spânzuri, vasăzică?...
Când te-am citit, în adevăr,
Îți dau cuvântul că de frică
Mi s-a zbârlit un fir de păr!

Cum? ți-a venit aşa, deodată,
Netam-nesam?
Păreai un om cu judecată —
La asta nu mă aşteptam.

Te-ai supărat şi-ți pare rău
Că-s încă viu?
Păcat că eşti de la Tazlău,
Păcat că trebuie să-ți scriu!

Dar asta-i datoria mea:
Să dau cu zacherlină-n proşti.
Talent avem — o recunoşti.
Atunci, păzea!

Păzea, să nu dai de ruşine,
Să nu te strâng într-un sonet.

Să nu te spânzur eu pe tine
De-un epitet!

Păzea, că muza mi-i fecundă
Şi când te-oi prinde nu te scap:
Cu şapte rime pe secundă
Îți dau la cap!

Păzea, să nu te-aştern pe-o filă
Şi-n roca unui vers masiv
Să te-ncrustez definitiv
Ca pe-o fosilă!

Păzea, să nu-ți înfig în coastă
O epigramă ca un cui.
Să-ți sparg în cap o odă proastă,
Să faci cucui!

Să nu-ți arunc în ochi o stanță
Cu versuri mici,
Să nu te ard de la distanță
C-un hexametru ca un bici!

Şi-apoi, în hazul galeriei,
C-un vers subțire ca un ac,
Pe frontispiciul Veşniciei
Să te fixez ca pe-un gândac!

Bene merenti

Cu prilejul decorării dlui Ibrăileanu

Credeam că-i numai o poveste.
Când colo este

Adevărat!
Aflai aseară trista veste...

Eu am pe cap proiecte grele
Cu care lupt,
Dar vestea asta m-a-ntrerupt
Din ocupațiile mele.

Şi la moment
Mi-am zis: "Să-i fac vreo două stanțe,
Să-i telegrafiez urgent
Condoleanțe..."

Citesc şi recitesc misiva,
Nedumerit mă uit la plic
Şi nu-mi explic:
Ai publicat ceva-n *Arhiva* ? ...

Te-i fi aflat cândva-n eclipsă
Şi-ai scris un studiu analitic?
Sau poate *Spiritului critic*
I-or fi găsit vreo lipsă?

Cum aş putea descoperi
Maşinăria?
Să ştii că N. N. Zaharia
A iscălit ceva: *G. I.*

Sau altă pană anonimă
Te-a lăudat cumva la Motru?
Păcat că n-am aici o rimă
În *otru*!

(Vezi, eu... cu toate că n-am dat

Lucrări mai vaste,
Am scris destule versuri proaste
Şi totuşi nu m-au decorat.)

Dar trebuie să lămurim
Acest mister...
Nu ai cumva vrun omonim,
Funcționar la minister?

Să ştii c-aici e-ncurcătura!
Eu îți spuneam
Că toți aceştia se cam
Ocupă cu literatura...

Ai vreo protecție de fustă?
O, aş putea
Să-ți fac aluzie... dar nu stă
În firea mea.

...Degeaba caut înainte
Că nicidecum
Nu-mi vine-n minte...
M-am întrebat şi azi pe drum,

Mă-ntreb şi-acum, când stau alene
Cu brațele sub căpătâi:
De ce te-au decorat cu "Bene
Merenti" clasa I?

Da, ştiu că te-a-njurat la *Noua*
Revistă tipul clandestin...
Dar cel puțin
Să ți-o fi dat de clasa a II-a!

Ce? Ai ucis pe cineva?
O, dimpotrivă,
Nu ai alură ofensivă...
Ce-or fi avut cu dumneata?

Că ziua-ţi oblonești odaia,
Nici nu te-auzi, nici nu te vezi,
Şi-n toate nopţile veghezi
Ca cucuvaia.

Încât ne speriem acum
Când îţi zărim pe stradă mutra,
De parcă ne-ntâlnim în drum
Cu Brahmaputra !

Ci mulţumeşte-te încalte
C-un singur hap.
Căci omului îi vin şi alte
Nenorociri mai mari pe cap.

Ce-ai zice dacă, bunăoară,
Într-o privinţă,
Te vor distinge-a doua oară
Cu "Bărbăţie şi credinţă"?...